

Online szexuális zaklatás

Óravázlatok

13-17 éves korú diákoknak

Ne Hagyd Szó Nélkül!

Lépjünk Fel Együtt!

Állítsuk meg az online szexuális zaklatást!

Az óravázlatokat azért készítettük, hogy a 13-17 éves diákokkal beszélgetni lehessen az online szexuális zaklatásról. Az elkészítés során felhasználtuk egy több, mint 3000 fős végzett kutatás eredményét, együtt dolgoztunk kortársakkal és szakemberekkel azért, hogy lehetővé tegyük a pedagógusoknak, gyerekekkel foglalkozó szakembereknek, hogy a fiatalokkal közösen gondolkodjanak az online szexuális zaklatások egyre gyakrabban előforduló jelenségéről. A jelzés és a segítségkérés különböző formáit mindegyik tananyag érinti.

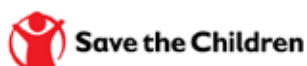
A feladatokat adaptálni, módosítani lehet az adott körülményeknek megfelelően. A feladatok mellett kiegészítő információk is találhatóak, amelyek segítséget nyújtanak a foglalkozások vezetőjének ahhoz, hogy jobban megértse az online szexuális zaklatás hátterét.

Az útmutató az Európai Unió Daphne programjának a támogatásával, a Childnet International, a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány, a Save the Children Denmark, és a Közép Lancashire-i Egyetem együttműködésében jött létre.

PROJECT

deSHAME

Digital Exploitation and Sexual Harassment Among Minors in Europe
Understanding, Preventing, Responding

Co-financed by
the European Union

Online szexuális zaklatás

Óravázlatok

1. Tanóra - Csoportszabályok - Biztonságos tér megteremtése	2
2. Tanóra - Felismerés - Mi az online szexuális zaklatás?	5
1a melléklet	10
1b melléklet	11
2 melléklet	12
3 melléklet	13
3. Tanóra - Reagálás - Hogyan támogassuk az online szexuális zaklatás áldozatait?	14
1 melléklet	16
2 melléklet	20
3 melléklet	21
4. Tanóra - Jelentés - Mi történik, ha jelentesz egy online szexuális zaklatási esetet?	22
1 melléklet	28
2 melléklet	31
3a melléklet	33
3b melléklet	33

Tanári jegyzet

Hasznos információk a különböző témákhoz, és útmutatás ahhoz, hogy hogyan lehet ezeket megbeszélni a diákokkal.

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához

Javaslatok arra, hogy hogyan lehet a feladatokat adaptálni speciális igényű tanulók számára.

Notification / reference / alert

ez jelzi, ha a Tanári kézikönyvben további információk találhatóak, amik az adott feladatra is vonatkoznak.

Kérdések a megbeszéléshez

Ez jelzi azokat a feladatokat, amelyek lehetőséget adnak csoportos megbeszélésre, vitára.

További lehetőség

Javaslat további feladatokra, amennyiben elegendő idő áll rendelkezésre.

1. Tanóra

Csoportszabályok

Biztonságos tér
megteremtése

13-17 éveseknek

⌚ 45 perc

A tanóra összefoglalása:

A diákokkal közösen megállapodtok abban, hogy milyen környezetben érzik magukat eléggé biztonságban ahhoz, hogy egymást is tiszteletben tartva beszéljenek érzékeny és nehéz témákról. Megállapodtok azokban a csoportszabályokban, amiket mindenki elfogad és betart.

A tanóra célja:

Biztonságos környezet megteremtése a foglalkozások alatt azért, hogy érzékeny témáról is lehessen beszélgetni.

Tanulási kimenetek:

- Elvárások megfogalmazása az elfogadható viselkedésről.
- Egyéni szükségletek beazonosítása. (Pl. Mitől érzem biztonságban magam?)
- Elvárások megfogalmazása az oktató / szakember felé, hogy ő hogyan, mivel segítse ezt a folyamatot.

Kulcsfogalmak:

'Csoportszabályok'
'Környezet'
'Biztonság'
'Tisztelet'
'Elvárások'

Az óra előtt...

- A tanári kézikönyvben olvashatsz az online szexuális zaklatásról, és további javaslatokat találsz a tanórák lebonyolításához is.
- Nézz utána annak, hogy az iskolákban hogyan kezelik a zaklatással, bántalmazással kapcsolatos eseteket, és az iskola hogyan támogatja a diákokat abban, hogy jelezzék a problémáikat, kérjenek segítséget.

Feladat	Időzítés (összesen 45 perc)	Szükséges eszközök
Bevezető gyakorlat	10 perc	
2.gyakorlat Csoportszabályok megalkotása	15 perc	Flipchart papír, tollak
3.gyakorlat Elvárások megfogalmazása	15 perc	Flipchart papír, tollak
Záró gyakorlat	5 perc	

Bevezető gyakorlat

🕒 10 perc

A beszélgetés és a közös munka első lépéseként kérdezd meg a diákokat, hogy hány olyan online profiljuk van, amit valóban rendszeresen használnak (például közösségi média profil, játék profil, e-mail fiókok).

Kérd meg őket, hogy álljanak fel sorba egy képzeletbeli vonal mentén aszerint, hogy kinek hány aktív online profilja van.

Beszélgessetek arról, hogy mire használják ezeket a profilekat és mit csinálnak általában az online térben.

2. Gyakorlat

🕒 15 perc

Explain to students:

“A következő néhány tanórán a szexuális zaklatásról fogunk beszélgetni és arról, hogy ez hogyan történik az interneten. Ez, és más hasonló témák is nagyon érzékenyek, sokszor nehéz róluk beszélni. Teljesen elfogadható, ha valaki bizonytalannak érzi magát, és az is, ha kérdéseitek vannak. Azért, hogy mindenki biztonságban érezze magát és részt tudjon venni a beszélgetésben, fontos, hogy közösen megállapodjunk abban, hogy milyen szabályokat kell betartanunk a foglalkozások alatt.”

Kérd meg a diákokat, hogy egy rövid ideig csendben gondolkodjanak el azon, hogy mire van szükségük ahhoz, hogy biztonságban érezzék magukat egy olyan órán, ahol érzékeny, talán kínos témáról van szó. A diákokat oszd fel kisebb (4-6 fős) csoportokra (ezt a csoportosítást az előző feladat végén is meg lehet tenni a sor alapján) és mindegyik csoportnak adj egy flipchart papírt. A csoportok feladata, hogy gyűjtsenek javaslatokat olyan csoportszabályokra, amiket mindenképpen fontos betartani. Javasold a csoportoknak, hogy pozitívan fogalmazzák meg a gondolataikat, például: „Meghallgatjuk egymást és tiszteletben tartjuk egymás véleményét”, ahelyett hogy „Nem szakítjuk félbe egymást és nem leszünk tiszteletlenek”.

A kiscsoportok mutassák be a javaslataikat, és ezek alapján gyűjtsétek össze a csoportszabályokat.

Ha az alábbi szabályok valamelyike nem szerepel a gyűjtésben, kérd meg az osztályt, hogy kiegészíthesd a csoportszabályokat az alábbiakkal:

- Mindig pontosan kezdünk.
- Ha nem tudunk részt venni vagy kényelmetlennek találjuk a részvételt, előre szólunk.
- Mindenkit tiszteletben tartunk a csoportban.
- A csoportban elhangzó történeteket a csoporton kívül nem adjuk tovább.
- Tudomásul vesszük, hogy nincsenek rossz válaszok – mindenki tanulni van jelen.
- Tudjuk, hogy ha nem akarunk valamire válaszolni vagy beszélgetni róla, akkor nem muszáj.
- Ez a tanóra egy biztonságos hely, ahol kerüljük a verbális és fizikai agresszió minden módját.
- Úgy bánunk a másikkal, ahogy szeretnénk, hogy velünk bánjanak.
- A telefonunkat az iskolai szabályoknak megfelelően használjuk.

A tanári kézikönyv további információkat tartalmaz a biztonságos környezet megteremtéséhez.

Olvasd fel a szabályokat és ellenőrizd, hogy mindenki egyetért-e velük. Ha nem, akkor beszéljétek át újra addig, amíg az elfogadott szabályokkal mindenki egyetért. Kérd meg a diákokat, hogy egyenként írják alá a szabálylistát, ezzel elfogadják, hogy az rájuk nézve is kötelező.

A csoportszabályzatot helyezd el a teremben úgy, hogy az a későbbi foglalkozások során is látható legyen.

Megjegyzés a nyelvhasználathoz:

A lekezelő szóhasználat, a káromkodás, a durva nyelv mind része az online szexuális zaklatásnak. Az oktatóknak magának kell eldöntenie, hogy a tanórák keretében ezeket a kifejezéseket mennyire használhatják a diákok – például egy helyzet leírásakor vagy egy eset bemutatása során. Legyen egyértelmű, hogy mit vársz el a nyelvhasználattal kapcsolatban, és ebben legyél következetes. Ha engeded a durvább nyelvezet használatát, fontos, hogy megértsék, hogy ezt kizárólag akkor tehetik meg, amikor ennek helye és jó oka van.

Megjegyzés az ülésrendhez: A terem átrendezése (például a székek körbe rendezése) nagyon jó eszköz arra, hogy a diákok érezzék, hogy ez egy másféle óra, és mostantól a közösen meghozott csoportszabályok lépnek érvénybe. (A tanári kézikönyvben további információkat találsz a biztonságos környezet megteremtéséhez.)

3. Gyakorlat

🕒 15 perc

Szükséges eszközök:

Flipchart papír
tollak

A táblát vagy egy flipchart papírt ossz két részre! Az egyik oszlop tetejére rajzolj egy pipát, a másikra egy keresztet!

4-6 fős kiscsoportokban közösen gondolkodjanak arról, hogy milyen elvárásaik vannak a tanárral / oktatóval kapcsolatban – mi az, amit hasznosnak, támogatónak éreznének, és mi az, amit nem.

A kiscsoportos munka után írd fel a javaslataikat a megfelelő oszlopba. Ha van olyan elvárás, ami nem reális, akkor egyértelműen el kell magyarázni, hogy miért nem. Fontos: ebben az esetben is vedd komolyan az elvárásokat, és ha tudsz, ajánlj fel alternatív megoldásokat azok helyett, amiket nem tartasz reálisnak!

Korábban már megállapodtatok a csoporttitok szabályban. Ha a diákok ezt nem fogalmazzák meg elvárásként, fontos, hogy Te kimondd, hogy ez a szabály Rád is vonatkozik, és Te magad add hozzá a listához!

A Te esetében van egy kivétel a csoporttitok alól: kötelességed jelenteni, ha valaki veszélyben van.

“A titoktartás rám is vonatkozik, de van olyan eset, amikor kivételt kell tennem. Ha valaki olyan információt oszt meg, amiből az derül ki, hogy őt bántalmazzák vagy veszélyben van, akkor az a felelősségem, hogy minden tőlem telhetőt megtegyek azért, hogy az illető biztonságban legyen és megvédjem a további bántalmazástól.

Csak annyit osszatok meg magatokról az órán, amit még kényelmesnek éreztetek. Arra is van mód, hogy négy szemközt beszéljünk, ha úgy könnyebb Nektek. Szóljatok, és keressük egy időpontot, amikor kettesben tudunk beszélgetni.”

Záró gyakorlat

🕒 5 perc

A csoportszabályok összefoglalása csökkenő számú szavakkal. Például az első diák 15 szóban foglalja össze, a második 10 szóban, a harmadik 5 szóban, míg a legutolsónak csak egy szó marad a legfontosabb kulcsfogalomra.

2. Tanóra Felismerés

Mi az online szexuális zaklatás?

13-17 éveseknek

⌚ 45 perc

A tanóra összefoglalása:

Ezen az órán a diákok beazonosítják, hogy mi az online szexuális zaklatás, és milyen magatartások tartoznak ebbe a kategóriába. A feladatok, beszélgetések segítségével összegyűjtik, hogy milyen helyzetekkel találkozhatnak az interneten. Átbeszélnek a beleegyezés fogalmát, és azt, hogy a beleegyezés kérdése hogyan segít abban, hogy eldöntsék, hogy mi a zaklatás és mi nem az. Azáltal, hogy felismerik az online szexuális zaklatást ellenállóbbá válnak vele szemben.

A tanóra célja:

Az online szexuális zaklatás felismerése.

Tanulási kimenetek:

A diákok képesek lesznek:

- Meghatározni, hogy mi az online szexuális zaklatás.
- Felismerni a zaklatás különböző formáit.
- Megérteni, hogy a zaklatásnak milyen hatásai, következményei vannak.

Szükséges eszközök:

- Esetleírás 1, esetleírás 2
- 1-es mellékletből egy példány páronként
- 2a mellékletből egy példány személyenként, páronként vagy csoportonként
- 2b mellékletből egy példány a foglalkozás vezetőjének
- 3-as mellékletből egy példány a foglalkozás vezetőjének
- 4-es mellékletből személyenként egy példány

Kulcsfogalmak:

‘Zaklatás’
‘Párkapcsolat’
‘Beleegyezés’
‘Szexuális’
‘Határok’

Az óra előtt...

A tanári kézikönyvben olvashatsz az online szexuális zaklatásról, és további javaslatokat találsz a tanórák lebonyolításához is.

- Nézz utána annak, hogy az iskolákban hogyan kezelik a zaklatással, bántalmazással kapcsolatos eseteket, és az iskola hogyan támogatja a diákokat abban, hogy jelezzék a problémáikat, kérjenek segítséget.
- Az előző órán összegyűjtött szabályokat jól láthatóan helyezd ki a terembe.

Feladat	Időztetés (összesen 45 perc)	Szükséges eszközök
Bevezető gyakorlat	10 perc	
2. gyakorlat Az online szexuális zaklatás definiálása	5 perc	
3. gyakorlat Flörtölés vagy zaklatás- Hol a határ?	10 perc	1a és 1b melléklet Választható: madzag és csipeszek
4. gyakorlat Érzelmek és hatás	15 perc	2-es és 3-as melléklet
Választható gyakorlat	45 perc	
Záró gyakorlat	5 perc	

 Az óra elején ismételjétek át a korábban elfogadott szabályokat.

Bevezető gyakorlat

 10 perc

Olvasd fel a következő két esetleírást és kérd meg az osztályt, hogy csendben gondolják végig, hogy miben különbözik a két eset.

1. Anitáról készült egy fotó, ahogy éppen megöleli Ábelt, akivel amúgy nem járnak. Anita és Ábel nagyon közeli barátok, és sokat viccelődnek azon, hogy az emberek azt hiszik, együtt járnak. Azon is szoktak viccelődni, hogy mennyi fiúja van Anitának. Így amikor Anita kiposztolta a fotót, Ábel küldött messengeren egy üzenetet Anitának: ribanc 😊.
2. Anitáról készült egy fotó, ahogy éppen megöleli Ábelt, akivel amúgy nem járnak. Valaki körbeküldte az iskolában, sőt más iskolákban is. Több diák screenshotot készített a képről, és kiposztolta a saját falára, ilyen hozzászólásokkal, hogy „ribanc”, „kurva”.

Kérdések a megbeszéléshez:

- Hogyan jellemeznéd Ábel és Anita viszonyát?
- Miért küldte Ábel az üzenetet az első esetben?
- Ábel privát üzenetként küldte, nem nyilvánosan. Miért?
- Mi lett volna, ha Ábel posztolja a fotót?
- Miért készítettek többen is screenshotot Anita képéről a második esetben?
- A második esetben többen is megosztották Anita fotóját. Mit gondolsz, hogyan hatott ez Anitára és Ábelre?
- Ki a felelős azért, hogy Anita fotója széles körben meg lett osztva?
- Szerintetek mi a különbség aközött, amit Ábel csinált, és amit a többiek?

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Lépésről-lépésre beszéljétek át az eseteket. Készíthetsz rajzos illusztrációt, ha az segíti a megértést. Összeállíthatsz egy érzelem-listát (pl. nyugodt, zavarodott, izgatott, szomorú), amiből a diákok tudják kiválasztani, melyik érzelem melyik esethez tartozik.

2. Gyakorlat

 5 perc

Az 1-es feladat megbeszélése alatt írd fel azokat a kifejezéseket, kulcsszavakat, amik elhangzanak, és amelyek az online szexuális zaklatás definiálásához szükségesek (pl. kéréstlen / nem kért, engedély, beleegyezés, bántó, megalázó stb.).

Mondd el, hogy a második eset a kortársak közötti online szexuális zaklatás egy példája, és ezzel fogtok foglalkozni. A kortársak közötti itt azt jelenti, hogy a közösségen belüli fiatalok között, például ugyanabba az iskolába járó vagy egy településen élő fiatalok között történik a zaklatás. A táblára gyűjtsetek szinonimákat az alábbi három kifejezéshez: „online”, „szexuális”, „zaklatás”

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Te is megfogalmazhatod, hogy mi az online szexuális zaklatás, a diákok pedig gyűjtsék össze, hogy milyen érzések, gondolatok jutnak erről eszükbe.

Kérj meg egy önként vállalkozó diákot arra, hogy az összegyűjtött kifejezésekből próbálja definiálni az online szexuális zaklatás kifejezést. Az így létrejövő definíciót vessétek össze a DeSHAME projekt hivatalos definíciójával:

A kortársak közötti online szexuális zaklatás egy olyan kéréstlen szexuális viselkedés, mely internetes felületen történik valamilyen digitális tartalom (fotó, videó, bejegyzés, üzenet, oldal) felhasználásával. Az online zaklatás megalázó, az áldozat számára fenyegető, kizsákmányoló, a negatív hatása pedig hosszan tartó lehet.

További tényezők:

- Történhet nyilvánosan vagy két ember között privátban.
- A kortársak közötti zaklatás körülbelül egykorú fiatalok között történik, akik vagy ismerik egymást személyesen, vagy nem.
- Nincs „tipikus” áldozat, bárki áldozattá válhat. Vannak olyan tényezők, amelyek növelhetik az áldozattá válás veszélyét, ilyen például a nem, a szexuális orientáció, a kisebbséghez tartozás, a vallás, vagy a sajátos nevelési igény.

Tanári jegyzet: Az első esetben azért tehet Ábel megjegyzéseket Anita fotójára, mert kölcsönös bizalom és megértés van kettejük között. Anita maga is viccként kezelte Ábel megjegyzését, ez egy kettejük közötti viccelődés, amibe más nem szólhat bele.

A második esetben Anita nem adta a beleegyezését ahhoz, hogy a fotóját nyilvánosan megosszák, és bárki hozzászólhasson. A megjegyzések szexuális jellege miatt ez nemkívánatos szexualizálás, ezért az online szexuális zaklatás kategóriájába tartozik. Anita valószínűleg megalázva érzi magát, úgy érzi, hogy elítélik, és szexuális tárgyként kezelik – ezek mind további érvek mellett, hogy online szexuális zaklatásnak minősüljön ez az eset. Ha nem kívánt, akkor nem elfogadható.

Beleegyezés: A diákok lehet, hogy maguk is kiemelik a beleegyezést, vagy annak hiányát, amikor a saját definíciójukat megalkotják. A beleegyezés nagyon fontos meghatározója az online szexuális zaklatásnak, mert annak hiánya miatt az áldozatok megalázva, becsapva érezhetik magukat.

A beleegyezés egy "megállapodás", amit valaki szabad akaratából, döntésképesen köt meg. A valódi beleegyezés fontos eleme, hogy valóban szabad és képes legyen az egyén a döntés meghozatalára, vagyis ne álljon kényszerítés alatt, vagy ne legyen módosult tudatállapotban. A gyakorlatban a beleegyezés nem írott megállapodás. Amikor két ember egy helyen tartózkodik, a beleegyezés egy szabadon kimondott „igen” is lehet. Az interneten ez egy bonyolultabb helyzet, mert hiányoznak a jobb megértést segítő nonverbális elemek.

A fiatalok számára nagyon fontos, hogy megértsék, hogy ha nem teljesen biztosak abban, hogy amit tesznek, az a másik számára elfogadható, a legegyszerűbb, ha megkérdezik. A beleegyezés alapja a nyílt kommunikáció, hogy tudatában legyenek annak, hogy mi fér bele egy adott kapcsolatba, és az, hogy bizonyosak legyenek abban, hogy amit tenni készülnek, az elfogadható.

További lehetséges feladat (amennyiben elég idő áll a rendelkezésre): Kérd meg a diákokat, hogy írjanak egy saját definíciót a beleegyezésre. Hogyan függ össze a beleegyezés az online szexuális zaklatással?

Gondoljátok végig együtt:

- Miért fontos a beleegyezés?
- Honnan tudod, hogy mikor kaptál valakitől hozzájárulást? Honnan tudod, ha a másik nem egyezett bele valamibe?
- Van különbség, hogy fotóhoz, hozzászóláshoz vagy csethez adsz/kérsz hozzájárulást?
- Ha nem vagy biztos abban, hogy elfogadható-e, amit posztolni akarsz, akkor mit érdemes tenni?

3. Gyakorlat

🕒 10 mins

Olvasd fel az 1. a mellékletet. A csoport feladata, hogy az egyes esetekben eldöntsék, hogy az a „vicces / flörtölés” és a „zaklatás / bántalmazás” végpontokból álló skálán hol helyezkedik el. Beszéljétek meg, hogy mi a különbség a skála két végpontja között – a vicc és a flörtölés esetén van beleegyezés, a zaklatás és bántalmazás esetén nincs.

‘vicces / flörtölés’

‘zaklatás / bántalmazás’

Ki lehet rakni az online szexuális zaklatás definícióját, amire ennél a gyakorlatnál vissza lehet utalni.

Az **1b melléklet** tartalmazza a helyes válaszokat.

Ezt a gyakorlatot különbözőképpen lehet lebonyolítani:

1. Teljes csoporttal: Rajzolj fel egy képzeletbeli vonalat a tantermen keresztül, ami a skálát jelképezi. Írd fel a két végére a “vicces / flörtölés” és a “zaklatás / bántalmazás” szavakat. Olvasd fel egyenként az eseteket. Kérd meg a diákokat, hogy álljanak oda, ahol szerintük a skálán az eset elhelyezkedik. Beszéljétek meg közösen, hogy ki, hogyan döntötte el, hogy hová áll.
2. Teljes csoporttal: Lógass fel egy madzagot a szobán keresztül, ami fizikailag is megjeleníti a skálát. Egyenként beszéljétek meg az eseteket, és csipesszel függesszétek fel oda, ahova a csoport gondolja. Közösen beszéljétek meg a választást.
3. Egyénileg vagy párokban: Add oda a diákoknak az eseteket tartalmazó listát (a kinyomtatott 1a mellékletet ez esetben javasolt szétvágni az óra előtt). Kérd meg őket, hogy helyezték el a az eseteket a skálán. Közösen beszéljétek meg a válaszokat.

Kérdések a megbeszéléshez:

- Mely eseteket volt könnyű elhelyezni a skálán? Melyeket nehéz? Miért?
- Hogyan lehetséges, hogy különbözően gondolkodunk arról, hogy mi az, ami vicces, vagy még belefér a flörtölésbe, illetve mi a zaklatás?
- Mit tehettek volna az eset szereplői annak érdekében, hogy meggyőződjenek arról, hogy amit tenni készülnek, az elfogadható?

Nem könnyű besorolni az egyes eseteket. Emeld ki azokat a példákat, ahol a csoport véleménye megoszlott.

Beszélgessetek arról, hogy egyéni különbségek vannak abban, hogy mi az, ami valakinek még vicces, még belefér a flörtölésbe, másnak pedig már bántó. Ezért is fontos az egyéni beleegyezés. Zárásként érdemes beszélni arról is, hogy a különböző esetek szereplői hogyan győződhetek volna meg arról, hogy amit tesznek az elfogadható-e a másik félnek.

További lehetséges feladat (amennyiben elég idő áll rendelkezésre):

További lehetséges kérdések a megbeszélésre:

Mi a különbség az online zaklatás (cyberbullying) és az online szexuális zaklatás között?

Az online szexuális zaklatásban szexuális töltete van a zaklatásnak.

Szerintetek a lányok, vagy a fiúk találkoznak jobban az online szexuális zaklatással? Miért?

Bárkivel megtörténhet, de a kutatásunkból az derült ki, hogy a lányok könnyebben válnak áldozattá és ezek a helyzetek gyakran negatív következményekkel járnak a lányok számára. Erről a következő leckében még lesz szó.

Gondolj bele az elkövető / elkövetők helyzetébe. Miért viselkedtek így?

A nem megfelelő online viselkedést befolyásolja, hogy az elkövető milyen normát érzékel az adott kortárs csoporton belül, vagyis, hogy mit gondol arról, hogy mi az, ami a többiek szerint is elfogadható viselkedés még. Szerepe van a nemek közötti dinamikának és egyéb kulturális hatásoknak is.

Szerinted kinek van joga eldönteni, hogy valami zaklatás-e vagy sem? Az áldozatnak, az elkövetőnek vagy a szemlélőknek (akik látják, ami történik, de nem vesznek benne részt)?

Ha valaki úgy érzi, hogy ami vele történt az zaklatás, akkor joga van ahhoz, hogy komolyan vegyék a problémáját. Sokszor az is előfordul azonban, hogy a fiatalok nem tekintik magukat áldozatnak, vagy nem akarják, hogy annak nevezzék őket, mert nem akarják, hogy mások cselekedetei határozzák meg azt, hogy kik ők.

4. Gyakorlat

🕒 15 perc

Kérd meg a csoportot, hogy idézze fel Anita és Ábel történetét az óra elejéről – a második változatot. Mit gondolnak, mit érzett Anita és Ábel?

A válaszokat (érzéseket) írjátok fel a táblára.

Miután a csoport több választ is megadott, mutasd meg nekik a lenti listát, és hasonlítsd össze, mely érzések szerepeltek mindkettőn.

Hogyan érzik magukat az áldozatok:

- Megfélemlítve
- Kizsákmányolva
- Kényszerítve
- A méltóságát megsértve
- Megalázva
- Elítélve
- Feldúltnak

- Szexualizálva
- Kiközösítve
- Saját magukat érezhetik bűnösnek, illetve hibásnak a történetekért

Beszélgétek meg, hogy melyik érzés mit jelent. Kérhetsz, illetve adhatsz példát az egyes érzésekre. Egyértelműen ki kell fejezni, hogy ilyen érzéseket kelteni másokban nem elfogadható, sem az interneten, sem offline. A helyzettől függően ez akár törvénysértő is lehet. Az online szexuális zaklatás nem a kamaszkor természetes velejárója, nem fogadható el.

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Kinyomtathatod a második esetet, és megkérheted a diákokat, hogy írják le, rajzolják le, hogyan érezhetnek a résztvevők. Használjátok a fenti érzés-listát, és próbáljátok az egyes érzésekre definíciót megfogalmazni – például a kényszerített azt jelenti, hogy azt érzed, hogy valaki olyan dolgot erőltet rád, amit magadtól nem tennél meg és nem is szeretnél megtenni.

A 2-es mellékletből olvasd fel Anita történetét. A jelzett részeknél tarts szünetet. A szüneteknél kérd meg a diákokat, hogy egy üres lapra, vagy a 3-as melléklet oldalára jegyezzék le, mit érez Anita. Le is írhatják, de rajzolhatnak, szimbólumokat is használhatnak.

Választható gyakorlat

🕒 45 perc

(További kb. 45 perces foglalkozás)

Forró szék

Akár kiscsoportban, akár teljes osztállyal dolgozhatsz. Kérdezd meg a diákokat, hogy milyen szerepet játszottak az egyes szereplők a korábban hallott történetben:

- Anita – a főszereplő, az online szexuális zaklatás áldozata
- Ábel – Anita legjobb barátja, aki szintén célponttá válik
- Zsombor – Anita barátja, akit Anita a fotó posztolása, és a pletykák mögött gyanít
- A kívülállók, akik megosztották a pletykát és a fotót

A diákok döntsék el, hogy a történet melyik pontját elemzik végig a forró szék módszerrel. Ehhez kiadhatod a történet szöveges leírását (3-as melléklet). Kérj önként jelentkezőket az egyes szerepekre, akik majd egyenként beülnek a „forró székbe”. A csoport ezután a szereplőnek (a forró székben) kérdéseket tehet fel a érzéseivel, tapasztalataival kapcsolatban.

Emlékeztessd a diákokat a csoportszabályokra. Néhány további szabályra is fontos figyelni:

- A csoport maximum hat kérdést tehet fel egy szereplőnek.

- Senki se töltsön egy percnél többet a “forró székben”.
- Nyitott kérdéseket tegyenek fel.

A következő kérdések tehetők fel például a forró székben ülő karakternek:

- Mi történt pontosan?
- Mit tettél te? Miért azt tetted?
- Hogyan érzel?
- Mit gondolsz, miért kezelnek így?
- Szóltál bárkinek az esetről?
- Mit szeretnél, mi történjen ezután?

Miután egy diák kilép a forró székes szerepéből, fontos, hogy fizikailag is rázza le magáról a szerepet. A gyakorlat végén beszéljétek meg, hogy mit tanultak ebből a játékból.

Záró gyakorlat Cseréljenek helyet azok.

🕒 5 mins

Üljenek körbe a diákok úgy, hogy Te a kör közepén állsz, a körben pedig ne legyen semmilyen fizikai akadály.

Cseréljenek helyet azok, akikre a következő állítás igaz:

- Aki tanult valami újat az online szexuális zaklatásról.

Az egyik megüresedő helyre ülj le, így más marad a kör közepén. Most neki kell valamilyen kapcsolódó állítást megfogalmaznia, és így „megmozdítania” a többieket és új széket találni magának.

Lehetséges állítások:

- Akik még mindig nem értenek valamit a mai témával kapcsolatban.
- Akik a beleegyezésről szóló beszélgetést hasznosnak találták.
- Akik többet szeretnének tudni a jól működő kapcsolatokról.

Végül kérd meg a diákokat, hogy mindenki írjon üzenetet a történetben szereplő Anitának. Mi lenne az a 3 dolog, amivel segíteni lehetne Anitának ebben a helyzetben?

<p>1 Judit üzeneteket váltott egy fiúval. Igazán kedvelte őt, és remélte, hogy összejönnek. Amikor a fiú meztelen képet kért tőle, zavarba jött, és inkább úgy tett, mintha nem látta volna a kérdést. Mivel a fiú újra és újra kért fotót, végül letiltotta.</p>	<p>2 Az iskolában arról pletykálnak, hogy Milán meleg. Elege lesz ebből, ezért beállítja a profilján, hogy a férfiak érdeklík, hogy ne találgassanak tovább. Erről többen screenshotot készítenek, és ezt körbeküldik egymásnak, de aztán abbamarad a pletyka.</p>	<p>3 Hanna lány, de jobban szeret fiúnak mutatkozni. Az iskolában is azt kéri, hogy másként szólítsák – Noelnek. Amikor a Facebook profilját is átnevezi, van, aki lájkolja, míg mások kérdéseket tesznek fel.</p>
<p>4 Kira egy péniszt ábrázoló üzenetet kap. A képet egy barát ismerőse küldte. Megmutatja az egyik barátnőjének, jót nevetnek rajta, aztán kitörli.</p>	<p>5 Szilvi fiúja megcsókol egy másik lányt. Szilvi bosszúból kipoztol egyet a fiúról készült meztelen képekből.</p>	<p>6 Gergő osztálytársai között az a viccelődés tárgya, hogy Gergő nagyon vonzódik az egyik tanáruk, Fenyvesi tanár úr iránt. Készítenek egy Instagram fiókot Fenyvesi és Gergő közös nevével, és olyan emojikat posztolnak rá, amik szexuális viselkedésre utalnak.</p>
<p>7 Dani új lánnyal jár, aki két évvel fiatalabb nála. A barátai olyan üzeneteket küldözgetnek neki, hogy „pedofil”.</p>	<p>8 Gábort lefotózzák, amint éppen úgy tesz, mintha megcsókolna egy másik fiút. Valaki a fotók alá szívecskéket tesz, és körbeküldi az iskolában azzal a felirattal, hogy „gusztustalan”.</p>	<p>9 Valaki Márk nevét használva létrehoz egy új felhasználói fiókot, majd Márk nevében meztelen fotókat kér lányoktól. Márk tagadja, hogy ő lett volna, de senki sem hisz neki.</p>
<p>10 Maja készít egy szelfit a legjobb barátnőjével. Kipoztolja, majd aláírja, hogy „imádlak, ribanc xxx”.</p>	<p>11 Bálint posztol egy képet, ahol focizik. A lány, aki tetszik neki, ráír, hogy „jól nézel ki”, amire ő visszaír, hogy „köszí, de te vagy az, aki mindig jól néz ki”.</p>	<p>12 Máté és Laura most kezdtek együtt járni. Sokat csetelnek, flörtölnek online. Máté azt írja Laurának, hogy nagyon szexi.</p>
<p>13 Valaki lefilmezi, ahogy az alsóbb éves Hangát arra kényszerítik a többiek, hogy megérintse Dávid nemi szervét. A videót körbeküldik az iskolában.</p>	<p>14 Zoé szerelmes az osztálytársába, Lolába. Bár úgy érzi, Lola viszonzza ezt, nem biztos benne. Mivel nem mer rákérdezni szóban, online megteszi. Lola örül, hogy Zoé megkereste.</p>	<p>15 Kamil időnként posztol egy szelfit, amire szexuális megjegyzéseket, célozgatásokat kap ismeretlenektől.</p>

<p>1 Zaklatás. Nem kívánt szexuális tartalmú kérés, ami azután is folytatódott, amikor Judit nem reagált.</p>	<p>2 Zaklatás. Milánt zavarják a megjegyzések, és a pletyka. Nem adta ahhoz sem a hozzájárulását, hogy screenshotot készítsenek a profiljáról.</p>	<p>3 Attól függ, miért lájkolták névváltoztatást? Mit posztoltak? Ha transzfób vagy kirekesztő kommenteket, akkor zaklatás. Ha nem, akkor nem.</p>
<p>4 Zaklatás. Bár Kirát látszólag nem zavarta a kép, az akkor is kéréstlen volt.</p>	<p>5 Zaklatás. Szilvi célja egyértelműen az volt, hogy megalázza a fiút.</p>	<p>6 Ez attól függ, hogy Gergő maga mit érez. Ha benne van a poénban, nem zaklatás, de ha kényelmetlenül érzi magát ettől, akkor bizony az.</p>
<p>7 Zaklatás. A pedofil kifejezés nagyon negatív jellegű, és arra használják, hogy megszégyenítsék Danit.</p>	<p>8 Zaklatás, a nyelvhasználat lekezelő és homofób, és arra használják, hogy megszégyenítsék Gábort.</p>	<p>9 Zaklatás. Márk nem járult hozzá, hogy a nevében valaki egy profilt készítsen, és az illető úgy viselkedik online, ami megszégyeníti Márkot.</p>
<p>10 Nem zaklatás. A kontextus mutatja, hogy bár szexuális a nyelvezet, ezt barátként és közös megegyezéssel használják.</p>	<p>11 Nem zaklatás. A kommentek egy kedves beszélgetés részei, és nem kéréstlenek.</p>	<p>12 Nem zaklatás. A megjegyzés egy párkapcsolatban hangzik el és nem kéréstlenül.</p>
<p>13 Zaklatás. Hangát kényszerítették, hogy megérintse Dávidot. Egyikük sem adta a beleegyezését a videó megosztásához.</p>	<p>14 Nem zaklatás. A kérdés egy beszélgetés része, és nem kéréstlen.</p>	<p>15 Zaklatás. Kamil nem egyezett bele abba, hogy ilyeneket írjanak neki, mivel nem is ismeri azokat az embereket.</p>

Anita története

Zsófi házibuliján történt. Mindenki ott volt a suliból, még Zsombor is. Zsombor és köztem van valami fura dolog, szinte állandóan flörtölünk matekórán, de amúgy nem nagyon találkozunk máskor, mert csak ez az egy közös óránk van. Mindenesetre elég jól kijövünk, és azt gondoltam, barátok vagyunk.

Láttam őt is a bulin, odajött hozzám, dumáltunk. Jó volt a matekról dumálni! Eléggé rám nyomult, és közel hajolt. Kedvelem őt, de nem úgy, és nem akartam, hogy azt higgye, ezért egy kifogással eljöttem onnan. Aztán az emeleten összefutottam a legjobb barátommal, Ábellel.

Nem tudom, hogy ezután mi történt. Valószínűleg valaki látott minket szórakozni, és azt hitte, együtt járunk. De ez egyáltalán nincs így! Általános iskola óta ismerem Ábelt, és mindig nagyon jó barátok voltunk, de semmi több. Sőt, szerintem őt inkább a fiúk érdeklik...

1. SZÜNET

Szóval valaki lefotózott minket, ahogy épp megöleljük egymást Ábellel. Másnap a fotót körbeküldték az iskolában, és azt pletykálták, hogy van köztünk valami... érted, hogy szexelünk. Ez egyáltalán nem igaz. Hihetetlen, hogy miket mondtak az emberek, főleg rólam, hogy kurva meg ribanc vagyok, meg hasonlók. De Ábelről is beszéltek, hogy „na, mégis csak a lányok érdeklik”, meg minden más szemetet.

2. SZÜNET

Megalázottnak éreztem magam, olyan ciki ez az egész. Csak megöleltem a legjobb barátomat, de most olyan, mintha valami rosszat tettem volna. Olyanok, akikről azt hittem, hogy a barátaim, ők is mindenfélét összehordtak rólam. Lehet, hogy azt hitték, ez jó vicc. Többen screenshotot csináltak a képeimről, és emojikat, meg más fotókat másoltak oda, amitől úgy nézett ki, mintha egy csomó más fiúval is flörtölnék, meg ezt-azt csinálnék.

Mondtam, hogy ez nem igaz, de nem sokan hittek nekem. Aztán azt gondoltam, úgy csinállok, mintha nem érdekelne, és lassan el is halt az egész. A legfurcsább az volt, hogy Zsombor is kezdett távolságot tartani tőlem, és már nem volt annyira barátságos. Bár sosem beszéltünk róla, szerintem ő indította el az egészet.

3. SZÜNET

Pár héttel később már majdnem teljesen túljutottam a dolgon, amikor Ábel rám írt, hogy egy meztelen fotó terjed, és azt mondják, rólam készült. Nem rólam készült, valaki keresett egy random meztelen fotót, és azt mondta, én vagyok. Borzalmas volt, elkezdtek rámírní az emberek, hogy tényleg én vagyok-e. Egyszerűen csak el akartam bújni, nem akartam soha többé bemenni a suliba. Iszonyatos volt az egész. Annyira tehetetlennek éreztem magam. Nagyon hálás vagyok Ábelnek, hogy kiállt mellettem, és végig segített.

Már elég sok idő eltelt azóta, de még mindig nagyon félek attól, hogy valahogy előkerül az ügy megint, és újra kezdődik az egész. Miért nem veszik észre az emberek, hogy ez egyáltalán nem oké?

4. SZÜNET

3. Tanóra Reagálás

Hogyan támogassuk az online szexuális zaklatás áldozatait?

13-17 éveseknek

⌚ 45 perc

A tanóra összefoglalása:

Ez az óra az áldozathibáztatással foglalkozik, és azzal, hogy az áldozathibáztatásnak milyen szerepe van az online szexuális zaklatásban. Különböző helyzetek megbeszélése után érthetővé válik, hogy hogyan lesz az áldozathibáztatás is a zaklatás egyik eleme, milyen érzést kelt az áldozatokban, milyen szerepet játszanak a nemi különbségek. A diákok ötleteket gyűjthetnek arra, hogy ők hogyan tudják támogatni az áldozatokat.

A tanóra célja:

Megérteni, hogy milyen érzés online szexuális zaklatás áldozatává válni és hogyan lehet támogatni az áldozatokat.

Tanulási kimenetek:

A diákok képesek lesznek:

- Felismerni az áldozathibáztatást.
- Átlátni, hogy a nemek hogyan befolyásolják a hibáztatást.
- Együttérezni és támogatást nyújtani.

Kulcsfogalmak:

‘Áldozathibáztatás’

‘ribancozás’

‘megszégyenítés’

‘LMBTQ (leszbikus, meleg, biszexuális, transzszexuális, queer)’

‘sztereotípiák’

‘nemi különbségek’

Az óra előtt...

- A tanári kézikönyvben olvashatsz az online szexuális zaklatásról és további javaslatokat találsz a tanórák lebonyolításához is.
- Nézz utána annak, hogy az iskolákban hogyan kezelik a zaklatással, bántalmazással kapcsolatos eseteket, és az iskola hogyan támogatja a diákokat abban, hogy jelezzék a problémáikat, kérjenek segítséget.
- Az első órán összegyűjtött szabályokat jól láthatóan helyezd ki a teremben.

Tevékenység	Időzítés (összesen 45 perc)	Szükséges eszközök
Bevezető gyakorlat	5 perc	
2. gyakorlat Áldozathibáztatás	10 perc	1-es melléklet
1. Különböző nézőpontok	15 perc	2-es melléklet
2. Saját eseteink	10 perc	
3. Közös zárás	5 perc	Flipchart papír és tollak, esetleg színes vagy fehér papírok és olló, ragasztó 3-as melléklet

 Az óra elején ismételjétek át a korábban elfogadott szabályokat.

Bevezető gyakorlat

 5 perc

Hasznos lehet átismételni az online szexuális zaklatás előző órán elhangzott definícióját, és azt, hogy milyen hatással van az áldozatokra.

A következő adatok a DeSHAME projekt kutatási jelentéséből származnak. A kutatást 2017-ben végeztük, közel 800, 13-17 éves magyar fiatal bevonásával.

 A gyakorlat vezetésére felkérheted „kvízmasternek” valamelyik diákot is vagy használhatsz interaktív táblát, webes alkalmazást (pl. kahoot.it) is.

A következő kvízkérdéseket kell megválaszolni (A választható válaszok zárójelben, a helyes válasz **aláhúzva**):

- Szerintetek a válaszadó magyar fiatalok hány százaléka gondolja azt, hogy ha valakinek a meztelen vagy majdnem meztelen fotója kikerül a netre, akkor az az ő hibája is? (55%, 70%, 90%)
- Szerintetek a válaszadó fiatalok hány százaléka gondolja úgy, hogy a lányokat jobban elítélik a meztelen fotók miatt, mint a fiúkat? (40% 55% 70%)
- Hány fiatal mondta azt, hogy inkább nem posztol magáról fotót, mert tart a durva, megszégyenítő kommentektől? (Minden tízből egy, tízből három, tízből nyolc)

Mondd el a helyes megoldást, és beszéljétek meg. Volt olyan adat, amit a diákok meglepőnek találtak? Miért?

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Az adatokat konkrétabbá teheted illusztrációkkal, grafikonokkal.

Tanári jegyzet: A foglalkozás alatt találkozhatok a diákok sztereotíp előfeltevéseivel. Fontos, hogy támogasd őket abban, hogy meg tudják kérdőjelezni ezeket a nézeteket.

A diákok sokszor nincsenek tudatában azoknak az előítéleteknek, amelyek hozzájárulnak az áldozathibáztatáshoz, különösen akkor, amikor lányokról/nőkről van szó. Lehet, hogy ez az óra az első alkalom, amikor beszélgethetnek, gondolkodhatnak a nemekhez kötődő sztereotípiákról, nemi szerepekről, elvárásokról. Fontos, támogatni őket abban, hogy megértsék, a társadalom és a kultúra milyen hatással van az egyén hozzáállására, gondolkodására.

Áldozathibáztatás

Áldozathibáztatásról beszélünk akkor, amikor az áldozatot tesszük felelőssé azért a sérelemért, amit ellene elkövettek. Az áldozatok saját maguk is hibáztathatják magukat.

Mi az oka?

- **Társadalmi normák:** a fiatalok a médiában gyakran hallhatnak szexuális zaklatásról, erőszakról. Ezekben az esetekben többnyire az áldozatot hibáztatják, akár ismert embereket is: miért volt éppen ott, miért olyan ruhát viselt, stb. Ezzel szemben az elkövető viselkedését sokkal ritkábban kérdőjelezi meg.
- **Önvédelem:** az emberi agy szereti a

kiszámíthatóságot. Ha teljesen véletlenszerűen valami rossz történik valakivel és nem egyértelmű, hogy miért, az nagyon ijesztő lehet, hiszen velünk is megtörténhet. Az áldozathibáztatás ezért sokszor egy nem tudatos stratégia, amit azért alkalmazunk, hogy kevésbé érezzük magunkat sebezhetőnek, hiszen elkerülhetőnek tűnteti fel a rossz helyzeteket.

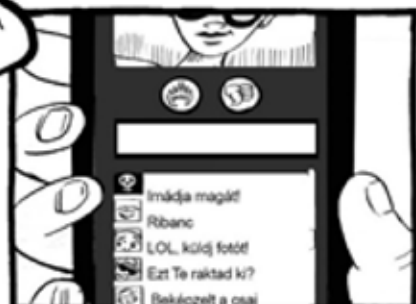
- **Csoportnyomás:** a fiataloknak nagyon fontos a kortárs csoport. Azért, hogy ne kizoruljanak a csoportból, maguk is csatlakozhatnak az áldozat hibáztatásához, hogy bizonyítsák, ők maguk nem áldozatok.

Megszégyenítés / ribancozás

Megszégyenítés akkor történik, amikor valakit azért bántanak (főleg lányokat), ahogy kinéz, ahogy öltözködik, vagy a vélt vagy akár egyenesen kitalált szexuális aktivitásuk miatt.

Mi az oka?

- **Társadalmi normák:** a modern társadalom a nőket sokszor a szexuális vonzerejük alapján ítéli meg. Ha úgy tűnik, hogy egy lány megsérti a tőle elfogadható szexuális viselkedésre vonatkozó társadalmi normákat, akkor ezért megbüntethető, megszégyeníthető, még akkor is, ha a természetes önkifejezéséről van szó.
- **Áldozathibáztatás:** a megszégyenítés és ribancozás az áldozathibáztatásnak egy speciális formája, amelynek a gyökerei az előzőekhez hasonlóak.

2. Gyakorlat

🕒 10 mins

Olvasd fel a következő történetet. Ha van rá lehetőség, megkérhetsz pár önként jelentkezőt, hogy játsszák is el.

☑ Készítettél magadnak egy forró italt. Leraktad magad elé az asztalra, de a veled szemben ülő előrehajol és leléki. A bögre a földre esik, és mindenhova szétfolyik az italod. Segítségért fordulsz a többiekhez, de segítség helyett ezeket a megjegyzéseket kapod:
Milyen ügyetlen vagy!
Nem kellett volna oda raknod a poharad.
A te hibád.
Egyáltalán muszáj volt most innod?
Te vonzottad be a bajt!

☰ **További lehetőség:** a fiatalok párokban írhatnak hasonló áldozathibáztató helyzeteket.

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: A diákoknak lehet, hogy könnyebb, ha látják az eljátszott történetet – például eljátszhatja maga a pedagógus vagy a pedagógus asszisztens. A csoport ismeretében lehetséges, hogy nem releváns a fenti történet és rögtön a következő feladatra lehet ugrani.

Ezután mutasd meg a csoportnak az 1-es mellékletet, a képregényt. Kérdezd meg a diákokat, hogy látnak-e hasonlóságot a két történetben. Magyarázd el, hogy mindkét történet az áldozathibáztatásról szól. Az áldozathibáztatás gyakran előfordul online szexuális zaklatást követően, ami azt jelenti, hogy az áldozatot teszik felelőssé a zaklatásért. Az áldozat újraéli a bántalmazást, ami további károkat okoz.

- ☑ **Kérdések a megbeszéléshez: A következő kérdések segítségével folytassátok a beszélgetést:**
- Ki posztolta a fotót a „hot or not” oldalon? Kinek kínos? Miért?
 - Mit gondoltok, mit érezhet az áldozat?
 - Miért nem hibáztatják azt, aki a fotót posztolta?
 - Az áldozat megjegyzéseket kap. Gondolod, szemtől szemben is ezeket mondanák neki? Miért?
 - Hogyan érezné magát az áldozat, ha szóban hallaná ugyanezeket?
 - Mi a különbség aközött, hogy valaki hibás valamiben, és ha valaki felelős valamiért?

Tanári jegyzet: Az online gátlásvesztés

Az online gátlásvesztés az egyik oka annak, hogy sokan olyan dolgokat mondanak vagy csinálnak a neten, amit élőben nem tennének. Az internetes környezetben a fiatalok nyíltabban fejezik ki magukat, mert sokkal kevésbé érzik magukat gátlásosnak. Ennek a hátterében több tényező is állhat:

- az internet anonim jellege
- láthatatlanság
- a beszélgetések sokszor nem valós idejűek, hosszú idő telhet el a válaszok között
- a testbeszéd, hangsúly, nonverbális jegek nincsenek jelen.

3. Gyakorlat

🕒 15 mins

Oszd három részre a csoportot (vagy több felé, ha sokan vannak) és minden csoportnak ossz ki egy szerepet (elkövető, áldozat, szemlélő), amit beszéljenek meg a 2-es mellékletben található kérdések alapján. A csoportoknak öt percet adj a kérdések átbeszélésére, aztán közösen beszéljétek meg a tapasztalatokat.

Tanári jegyzet: Bár a felnőttek körében elterjedt az „áldozat, elkövető, szemlélő” szavak használata, a fiataloknak ez nem biztos, hogy érthető. Gondold át, hogy milyen szavakat használsz, és hogyan magyarázod el a jelentésüket. Többet is olvashatsz erről a Tanári kézikönyvben.

☑ **Persze, hogy beszéltek neki. A lányoknak jobban beszólnak, mint a fiúknak.**

Szemlélő

A következő kérdések segítségével folytassátok a beszélgetést:

- Egyetértesz vagy sem? Miért?
- Mit gondolsz, a lányokra vagy a fiúkra nehezedik nagyobb nyomás az interneten? Miért?
- A lányok a lányokat, vagy a fiúkat ítélik meg szigorúbben ilyen esetekben? És a fiúk? Miért?

Tanári jegyzet: Az online szexuális zaklatás esetében fontos figyelembe venni a társadalmi közeget és média jellemzőit. A fiatalok különösen ki vannak téve azoknak a szexuális tartalmú ábrázolásoknak, amelyek a reklámokban, klipekben, a vloggerek videóiban, a celebekről szóló hírekben vagy épp pornográf tartalmakban láthatók. Képszerkesztő programok segítségével a fiatalok könnyen átalakíthatják a fotóikat úgy, hogy jobban hasonlítsanak azokra a képekre, amiket online látnak, és ezeket osztják meg a társaikkal. A nőkkel és lányokkal szemben e téren nagyon magasak a társadalmi elvárások, de ez nem jelenti azt, hogy a fiúk ne találkoznának hasonló nyomással, ha kicsit más formában is, vagy kevésbé bántóan.

Azt mondják, hogy az én hibám volt, meg hogy tudhattam volna, hogy arra az oldalra kerül a fotóm. Miből találhattam volna ki? Miért mondják ezt? Lehet, hogy igazuk van?

Az áldozat

- Szerinted is tudhatta volna? Miért?
- Szerinted miért érzik fontosnak az emberek, hogy kéretlenül, bántó hozzászólásokat posztoljanak?
- Miért érzik úgy sokan, hogy az áldozathibáztató megjegyzések jogosak?

Ha az én képemet osztanák meg a „hot or not” oldalon, rám nem mondanának ilyeneket. De ha mégis, nem foglalkoznék vele.

A képet megosztó fiú

- Egyetértesz vagy sem? Miért?
- Máshogy néznek ilyen esetben a fiúkra, mint a lányokra? Miért?
- Ha ez egy fiúval történt volna és rosszindulatú megjegyzéseket kapott volna, tényleg nem foglalkozott volna vele? Hogyan érezte volna magát?
- Ha egy lány vagy fiú meleg, akkor másképp kezelik őt az interneten, mint a többieket?

Tanári jegyzet: Az áldozathibáztatás onnan is ered, hogy a fiatalok arra vágyanak, hogy egy kortárs csoporthoz tartozzanak, ahol elfogadják őket. Sokszor azért ítélkeznek, mert ezzel megerősítik a pozíciójukat a csoportban és elhatárolják magukat az áldozattól.

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Lehet, hogy egyszerűbb csak az első kérdésre fókuszálni, és elég időt hagyni, hogy saját kérdéseket fogalmazzanak meg. Meg is kérheted a diákokat, hogy gyűjtsenek olyan kérdéseket, amelyeket megkérdeznének a karakterektől, majd közösen megbeszélhetitek ezeket.

Nézzétek meg újra a képregényt (1-es melléklet) és az ötödik képhez most együtt íratok olyan megjegyzéseket, amelyek támogatók, pozitívak és nem ítélkezők vagy bántók.

További lehetséges feladat (amennyiben elég idő áll rendelkezésre): Kérd meg a diákokat, hogy írják, hogy szerintük hogyan lehetne megoldani ezt a helyzetet.

Tanári jegyzet: A fiatalok sokszor azt hiszik, hogy a fiúkat nem bántja annyira a zaklatás, mint a lányokat. Azt gondolják, hogy a fiúk „kemények”, nevetnek rajta, mint egy viccen, nem zavarja őket. Ez megnehezíti a fiúk számára, hogy beismerjék, ha valami nem esik jól nekik, vagy zaklatásnak érzik. Segítséget kell nyújtani ahhoz, hogy meg tudják kérdőjelezni ezeket a nemi sztereotípiákat. Az online zaklatás a nemtől és a szexuális orientációtól függetlenül megviseli az áldozatot, akkor is, ha ez kívülről nem látszik.

4. Gyakorlat

🕒 10 perc

Kérd meg a csoportot, hogy gondolják végig magukban azokat a sértő jelzőket, bántó kifejezéseket, amivel valaki az online szexuális zaklatás során szembesülhet. Emlékeztess őket, hogy nemcsak lányok lehetnek az áldozatok, hanem bárki más is.

Kérdezd meg, hogy találkoztak-e már olyan helyzettel, amikor valaki megvédte és támogatta az áldozatot? Ők maguk tettek már ilyet korábban?

Ahhoz, hogy valakit megvédjünk vagy támogassunk, fontos, hogy tudjuk, hogy milyen viselkedés, megjegyzés, vagy hozzászólás az, ami támogatja az online szexuális zaklatás áldozatát: segítséget jelent és nem ront tovább a helyzetén.

Párokban vagy kiscsoportokban beszéljék meg az ötleteiket. Milyen érzés pozitív, támogató hozzászólásokat hallani?

További lehetséges feladat (amennyiben elegendő idő áll rendelkezésre): Mutasd meg az alábbi állításokat és kérd meg, hogy csendben gondolkozzanak el azon, hogy akár online, akár élőben, ők hogyan reagálnának, hogyan próbálnának segíteni?

- Ha azzal találkozna, hogy valakiről szexuális pletykákat terjesztenek a neten, én azt tenném, hogy...
- Ha látnék olyat, hogy valakinek a meztelen képét az ő hozzájárulása nélkül posztolják, akkor én azt mondanám az áldozatnak, hogy...
- Ha a barátomnak kéretlen szexuális üzeneteket és képeket küldenének, úgy segítenék neki, hogy...
- Ha egy barátomat online piszkálnák azért, mert azt hiszik, vagy azt terjesztik róla, hogy meleg, leszbikus vagy biszexuális, akkor én úgy segítenék, hogy...
- Ha egyik ismerősöm nevében álprofilot hoznának létre azért, hogy szexuális képeket vagy üzeneteket küldjenek róla, azt mondanám neki, hogy...

Párokban vagy kiscsoportokban beszéljék meg az ötleteiket. Milyen érzés pozitív, támogató hozzászólásokat hallani?

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Kiválaszthatsz néhányat az állítások közül és közösen gondolkodhattok azon, hogyan segítenétek az áldozatnak.

Például: „Ha látnám, hogy valakiről az interneten szexuális pletyka terjed, akkor azt tenném, hogy: 1) ráírnék az áldozatra, hogy jól van-e, 2) szólnék egy felnőttnek arról, hogy mi történt.”

Záró gyakorlat

🕒 5 perc

5-6 fős csoportoknak adj egy-egy flipchart papírt. Kérd meg a diákokat, hogy rajzolják a tenyerüket körbe a papíron. A kezeket úgy helyezték el, hogy egy kört alkossanak a papíron.

Adj egy listát a lehetséges támogató megjegyzésekkel (3. melléklet: a lista bővíthető, de csak olyan megjegyzésekkel, amelyek nem tartalmazzak az áldozatot hibáztató utalást.) Kérd meg a diákokat, hogy válasszanak egy-egy támogató üzenetet és írják bele a papíron a kezükbe. Egy-egy diák akár több kezet is rajzolhat, vagy több üzenetet is leírhat.

A gyakorlat úgy is játszható, hogy sima vagy színes lapokra lerajzolják a kezüket, majd ezt kivágják, és az így elkészült kezek kerülnek fel (ragasztva) a flipchart papírra. Az elkészült plakátok (flipchart papírok) akár ki is állíthatók az iskolában az online szexuális zaklatás elleni kampány keretében.

**Persze, hogy beszóltak neki.
A lányoknak jobban
beszólnak, mint a fiúknak.**

Szemlélő

- Egyetértesz vagy sem? Miért?
- Mit gondolsz, a lányokra vagy a fiúkra nehezedik nagyobb nyomás az interneten? Miért?
- A lányok a lányokat vagy a fiúkat ítélik meg szigorúbban ilyen esetekben? És a fiúk? Miért?

**Ha az én képemet osztanák
meg a „hot or not” oldalon,
rám nem mondanának ilyeneket.
De ha mégis, nem foglalkoznék
vele.**

A képet megosztó fiú

- Egyetértesz vagy sem? Miért?
- Máshogy néznek ilyen esetben a fiúkra, mint a lányokra? Miért?
- Ha ez egy fiúval történt volna és rosszindulatú megjegyzéseket kapott volna, tényleg nem foglalkozott volna vele? Hogyan érezte volna magát?
- Ha egy lány vagy fiú meleg, akkor másképp kezelik őt az interneten, mint a többieket?

**Azt mondják, hogy az én
hibám volt, meg hogy
tudhattam volna, hogy arra az
oldalra kerül a fotóm. Miből
találhattam volna ki? Miért
mondják ezt? Lehet, hogy igazuk
van?**

Az áldozat

- Egyetértesz vagy sem, hogy tudhatta volna? Miért?
- Szerinted miért érzik fontosnak az emberek, hogy kéretlen és bántó hozzászólásokat posztoljanak?
- Miért érzik úgy az emberek, hogy ebben a helyzetben az áldozathibáztató megjegyzéseknek helye van?

Támogató megjegyzések

Nagyon bátor voltál, hogy ezt elmondtad nekem.

Melletted állok.

Senkinek nincs joga ezt tenni veled.

Együtt biztos kitalálunk valamit.

Nem vagy egyedül.

Igazságtalan ez a helyzet.

Nem tehetted (tehették) volna meg ezt veled.

Ettől nem lettél kevésbé értékes számomra.

Nem te vagy a hibás.

Amit tett, ő róla állít ki bizonyítványt.

Segítek, amiben tudok.

Együtt túljutunk ezen.

Gondolkodjunk azon, hogy kitől (felnőtől) tudnánk segítséget kérni.

4. Tanóra Jelentés

Mi történik, ha jelentesz egy online szexuális zaklatási esetet?

13-17 éveseknek

⌚ 45 perc

A tanóra összefoglalása:

Ezen az órán a diákok megtudják, hogy kihez fordulhatnak, ha jelenteni szeretnének egy online szexuális zaklatási esetet. A segítségkéréssel, jelentéssel kapcsolatos félelmek, dilemmák feldolgozása bátorítást nyújt az online szexuális zaklatás jelzésére. A foglalkozás végére átlátják egy-egy jelzés útját, megismerik a releváns szereplők felelősségi körét, így a konkrét helyzetekben tudni fogják kihez érdemes fordulniuk.

A tanóra célja:

A diákok ösztönzése, hogy jelentsék az online szexuális zaklatással kapcsolatos eseteket, illetve az ehhez kapcsolódó helyi protokollok megismertetése.

Tanulási kimenetek:

- A diákok tudni fogják, hogy online szexuális zaklatás esetén kihez, hová tudnak segítségért fordulni.
- Megismerik az iskolájuk ilyen esetekben alkalmazott protokollját.
- Átgondolják a jelentést nehezítő tényezőket, körülményeket.
- Megismerik a jelzés, segítségkérés pozitív hatásait.

Szükséges eszközök:

1. mellékletből egy példány páronként
 2. melléklet: egy példány osztályonként vagy csoportonként
 3. melléklet: egy példány diákonként
- A4-es papírok, tollak, blu tack vagy gombostű falon történő rögzítéshez

Kulcsfogalmak:

‘Jelentés’
‘Tanács’
‘Anonim’
‘Bizalmas’

Az óra előtt...

- A tanári kézikönyvben olvashatsz az online szexuális zaklatásról, és további javaslatokat találsz a tanórák lebonyolításához is.
- Nézz utána annak, hogy az iskolátokban hogyan kezelik a zaklatással, bántalmazással kapcsolatos eseteket, és az iskola hogyan támogatja a diákokat abban, hogy jelezzék a problémáikat, kérjenek segítséget.
- Az előző órán összegyűjtött szabályokat jól láthatóan helyezd ki a terembe.

Tevékenység	Időzítés (összesen 45 perc)	Szükséges eszközök
Bevezető gyakorlat	5 perc	
2.gyakorlat Kitől lehet segítséget kérni?	10 perc	A4-es papírok, blu tack vagy gombostű kitűzéshez
3.gyakorlat, választható Szerepjáték/Párosítás	25 perc	Szerepjáték: 1-es melléklet Párosítás: 2-es melléklet
Záró gyakorlat	5 perc	3-as melléklet

 Az óra elején ismételjétek át a korábban elfogadott szabályokat.

Bevezető gyakorlat

 5 Perc

Hasznos lehet átismételni az online szexuális zaklatás előző órán elhangzott definícióját, és azt, hogy milyen hatással van a zaklatás az áldozatokra, illetve felidézni az áldozathibáztatás kapcsán megbeszélteket.

Kérd meg a diákokat, hogy:

Gondoljanak végig magukban egy olyan esetet, amikor valakinek problémája volt és könnyű volt segíteni.

És egy olyan helyzetet, amikor nagyon nehéz volt segíteni.

Kérdések a megbeszéléshez:

- Milyen esetekben könnyű segíteni? És mikor nehéz? Miért?
- Mitől lesz egy probléma olyan, amiről nehéz beszélni?
- Hogyan segíthetnek mások abban, hogy valaki képes legyen segítséget kérni?
- Milyen érzés segítséget kérni?

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Könnyebbé teheted a megbeszélést, ha konkrét példákat sorolsz fel, amiről beszélgetni lehet. Például: nehéz-e elkérni a házi feladatot, segítséget kérni, ha valakivel összevesztél vagy segítséget kérni, ha valami rossz érzéseket okoz neked az interneten?

Mondd el, hogy az óra célja, hogy arra bátorítsa őket, szóljanak, ha online szexuális zaklatással találkozhatnak, és kérjenek segítséget. Fontos, hogy minél előbb szóljanak, mert azzal meg lehet előzni a negatív következményeket.

A 2017-es deSHAME kutatásban azt találtuk, hogy egy elképzelt online szexuális zaklatás esetén a fiatalok a következőket tennék:

86%-uk letiltaná azt, aki bántotta.

57,5%-uk szólna a szüleinek.

13%-uk szólna egy tanárának.

A zaklatást valóban megélők között ezek a számok alacsonyabbak voltak.

Kérdés: Mit gondoltok, a tanárokkal kapcsolatban miért ilyen alacsony a szám?

2. Gyakorlat

 10 perc

Kérd meg a diákokat, hogy gondolják végig, hogy kik azok az emberek, akiknek szólnának, ha őket, vagy egy barátjukat valaki zaklatná. Kihez, vagy hová fordulnának?

Mindegyik lehetséges személyt, vagy helyet írják fel egy-egy A4-es papírra. Ha az alábbi javaslatok közül valamelyik nem hangzik el, akkor egészítsd ki a listát. Javaslatok: szülő/gondviselő, tanár, osztályfőnök, rendőr, az online szolgáltatás jelentési funkciója.

Az A4-es papírokat helyezd el / tűzd ki különböző helyekre a teremben. Válassz ki néhányat a lenti szituációkból, és olvasd fel azokat. Kérd meg a diákokat, hogy menjenek oda ahhoz az A4-es papírhoz, ahová szerintük az eset szereplőjének fordulnia kellene.

A diákok állhatnak több papír közé is, ha több különböző személyt javasolnának.

Az esetek:

1. Volt egy barátom, de összevesztünk. Ezért készítettem egy álprofilot a fotómmal, hozzáadta a barátaimat, majd kipszoltta rá, hogy "meleg vagyok".
2. Küldtem végül egy meztelen képet egy fiúnak, aki nagyon tetszett és azt mondta, jó pár lennénk együtt. Egyszerűen bedőltem. Másnap a képet már mindenki látta a suliban.
3. Egy barátomnak látszólag minden rendben volt a kapcsolatával. De aztán rájött, hogy nem minden oké, és szakítottak. Erre a másik elkezdte zsarolni azzal, hogy most aztán szétküldi a róla készült meztelen fotókat. A barátom nem tudja, mit csináljon.
4. Valaki levideózta egy barátnőmet szex közben, és aztán elkezdte a haverjainak mutogatni.
5. Egy meztelen fotót küldött egy ismerősöm egy másiknak, aki aztán képernyőfotót készített róla és most kipszoltta egy csetbe, amit én is látok.
6. Egy ismerősöm feltöltött magáról egy sima fotót és elkezdett olyan hozzászólásokat kapni, hogy "vedd le a felsőd", meg hasonlókat.

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Segítség lehet, ha a kiválasztott eseteket ki is nyomtatod. Beszéljétek át az eseteket, hogy jól értsék a kontextust. Miután azt is átbeszéltetek, hogy kinek szólnának, oda lehet rakni ahhoz a felirathoz magát a kinyomtatott papírt is.

Ennél a gyakorlatnál fontos, hogy meg lehessen beszélni, és akár vitatkozni is lehessen arról, hogy kinek-miért érdemes szólni, és mi történik pontosan, ha egy adott személytől segítséget kérnek.

Elképzelhető, hogy a diákok maguktól nem gondolják, hogy egy tanárhoz is fordulhatnak segítségért. Ebben az esetben fontos, hogy elmagyarázd nekik, hogy miért érdemes a tanároknak szólni és hogyan tudnak a tanárok segíteni.

 Kérdések a megbeszéléshez:
A következő kérdések segítségével folytassátok a beszélgetést:

- Hogyan tud az illető (akihez segítségért fordultak) segíteni?
- Szerintetek milyen segítséget, vagy támogatást tud nyújtani?
- Miért pont neki szólnál/szólnátok ebben a helyzetben? Miért őt ajánlanátok?
- Képzeld el, hogy az egyik fenti helyzetet jelzed valamelyik szereplőnek, aki valóban lépéseket tesz, azért, hogy segítsen. Mit éreznél?

3. Gyakorlat – Szerepjáték

 25 perc

Oszd a csoportot párokra. Mondd el, hogy a segítségkérés/jelentés folyamatát fogjátok gyakorolni szerepjátékkal. A cél az, hogy beszélgetni lehessen arról, hogy milyen félelmek, aggodalmak merülhetnek fel, amik megnehezítik a segítségkérést.

Oszd ki a 2. mellékletben található szerepjáték kártyákat a pároknak – külön-külön az egyes szereplők kártyáit. (Mivel 5 különböző szerepjáték található, több pár is kaphatja ugyanazt az esetet.) Olvassák el a kártyákat, hogy megértsék a szereplők céljait. A szituációkban a szereplőknek ellentétes céljai vannak.

Mielőtt belekezdénétek a szerepjátékba, ismételjétek át a csoportszabályokat, és mondd el a következő fontos információkat:

- Az eseteket kitaláltuk, és nem olyan emberekről szólnak, akiket ők is ismerhetnek.
- Mindenki véletlenszerűen kaptak szerepét.
- Bárki dönthet úgy, hogy nem játssza el a szerepét az osztály előtt, ha ez számára kényelmetlen lenne.

Az is lehetőség, hogy megírják a “forgatókönyvet” vagy jegyzeteket készítenek, de nem adják elő a szerepjátékot.

Adj 5-5 percet a pároknak a megbeszélésre és gyakorlásra. Kérj meg 2-3 párost arra, hogy mutassák be a csoport előtt a szerepjátékukat. A fontos pillanatokban megállíthatod a szerepjátékot és a csoporttal együtt megbeszélhetitek, hogy mi történik éppen.

 Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Eljátszhatjátok azt a helyzetet, hogy egy diák valami olyanról akar beszámolni a tanárnak, ami az interneten történt vele, és kellemetlen volt neki.

 Kérdések a megbeszéléshez:
A következő kérdések segítségével folytassátok a beszélgetést:

- Kik ezek a szereplők és mi a viszonyuk egymáshoz?
- Hogyan érzik magukat a szereplők? Mi az, amit a szavakból lehet érezni, és mi az, amit a testbeszédéből?
- Milyen tanácsot adnál a szereplőknek ezen a ponton?
- Mit gondolsz, mit kellene mondaniuk? (A szerepjátékot játszókat ezeket ki is próbálhatják.)
- Össze tudnátok foglalni egy szóban, hogyan érzik magukat a szereplők?
- Hogyan ér véget ez a helyzet? Ha nem jó a vége, hogyan lehetett volna máshogy kezelni / megoldani?

 Ha bármi miatt úgy érzed, hogy nem szeretnél szerepjátékot játszani a diákokkal, akkor kisebb csoportokra is oszthatod őket, és a fenti kérdések segítségével megbeszélhetik az egyes eseteket.

Tanári jegyzet: A beszélgetés alatt jegyezd fel, hogy milyen aggodalmak, kételyek merültek fel a diákokban azzal kapcsolatban, hogy kihez forduljanak segítségért. A tapasztalatok szerint a következő kérdések szoktak felmerülni:

Aggodalom, kétely	Fontos tudni
Ha elmondod egy tanárnak, akkor az továbbadja másnak is, és kibeszélnék a tanáriban.	Egy tanárnak mindig szem előtt kell tartania a diákok jóllétét és biztonságát. Nem szabad megosztania a diákok személyes dolgait olyanokkal, akiknek ezt nem feltétlenül szükséges tudniuk. Abban az esetben, ha olyan információról értesül egy tanár, ami egy diákot veszélyeztet, akkor szólnia kell az erre kijelölt, felelős személynek, például a gyermekvédelmi felelősnek. A gyermekvédelmi felelős beszél majd a segítségkérővel, és azokkal, akiket az esettől függően még be kell vonnia – pl. a szülőkkkel vagy az igazgatóval.
Ha elmondod egy tanárnak, vagy egy felnőttnek, hamarosan az egész iskola tudni fog róla.	Egy tanárnak mindig szem előtt kell tartania a diákok jóllétét és biztonságát. Nem szabad megosztania a diákok személyes dolgait olyanokkal, akiknek ezt nem feltétlenül szükséges tudniuk. Az esettől függően előfordulhat, hogy más felnőtteket is be kell vonni (l. feljebb), illetve lehet, hogy beszélni kell további érintett diákokkal is. A nem érintett diákokat azonban nem szabad bevonni az ügybe.
A közösségi oldalakon keresztül nem lehet névtelenül jelenteni.	A közösségi oldalakon a jelentés anonim: ha valaki felszólítást kap, hogy vegyen le egy fotót vagy videót, vagy szüntessen meg egy profilt, a felhívás akkor sem tartalmazza a bejelentő nevét.
Ha a rendőrséget bevonják, akkor valakit bezárnak a meztelen fotók terjesztése miatt.	Ha felmerül annak a lehetősége, hogy törvénysértés történt, mindenképpen szólni kell a rendőröknek. A rendőrségnek ki kell vizsgálnia az ügyet és megállapítani, hogy történt-e törvénysértés.. Amikor eldöntik, hogy miként kezelik a helyzetet, megvizsgálják a különböző lehetőségeket. Lehet, hogy úgy döntenek, hogy az iskola is tudja kezelni az ügyet. A rendőrség nem akarja ok nélkül kriminalizálni a fiatalokat, segíteni szeretnének, és biztosítani, hogy minden fiatal védelmet kapjon.
Ha szólok az iskolában vagy a rendőrségen, én is bajba kerülhetek.	Az elfogadhatatlan viselkedés jelentése helyes, függetlenül attól, hogy ki teszi ezt. Ha valaki jelent egy esetet, az arról szól, hogy része szeretne lenni a megoldásnak. Amennyiben egy diák maga is elkövető volt, de rájött, hogy ez így nem volt helyes, és szól, ezt az iskola és a rendőrség is figyelembe veszi. Valószínűleg így is lesznek következmények, de a jelentés már maga egy károtyhítás, és része a megoldásnak is.
Ha szólok az iskolában, a rendőrségen vagy a szüleimnek, nem fognak hinni nekem, azt fogják mondani, hogy hazudok.	Ha egy fiatal jelent egy ügyet, az iskolának vagy a rendőrségnek kötelessége kivizsgálni. Sokat segíthet, ha van valamilyen bizonyíték, például a megjegyzésről készült képernyőfotó. Az iskola vagy a rendőrség nem minősítheti az esetet azelőtt, hogy megvizsgálja a körülményeket. Ha a szülő vagy a gondviselő érzi úgy, hogy egy gyerek nem mond igazat, kérheti az iskola, vagy más szakember segítségét.
Nem érdemes jelenteni. Ha már fenn van a neten, akkor a jelentés semmin nem változtat.	Számos jó oka van annak, hogy miért érdemes jelenteni ezeket az eseteket: már az is segít, ha van valaki, akivel meg lehet osztani egy nehézséget, az áldozat segítséget kaphat ahhoz, hogy megbirkózzon az érzéseivel, vagy abban, hogy hogyan lehet eltávolítani a nemkívánatos tartalmakat. Egy felnőtt tud beszélni a zaklatóval is, és megértetni vele, hogy amit tesz, az helytelen.

Nagyon fontos átbeszélni a feladat során felmerülő összes aggodalmat.

Mondd el, hogy az iskolákban hogyan kezelitek azokat az eseteket, amikor valaki segítséget kér. Ha van gyermekvédelmi felelős, hol lehet őt megtalálni? Fontos hangsúlyozni azt is, hogy bármelyik felnőtthez fordulhatnak, akiben megbíznak. Ha szükséges, a felnőtt majd továbbítja a jelzést annak a felelős személynek, akinek tanácsa és támogatása fontos. Bárkihez is fordulnak, az esetek jelentése már egy nagy lépés a megoldás felé.

Fontos hangsúlyozni azt is, hogy bármelyik felnőtthez fordulhatnak, akiben megbíznak. Ha szükséges, a felnőtt majd továbbítja a jelzést annak a felelős személynek, akinek tanácsa és támogatása fontos. Bárkihez is fordulnak, az esetek jelentése már egy nagy lépés a megoldás felé.

3. Gyakorlat – Párosítás

🕒 25 perc

A gyakorlat célja, hogy világosabb, érthetőbb legyen a diákok számára az iskolán belüli jelentés útvonala.

Több módon is lebonyolítható:

1. Az 1. melléklet használatával (amelyet szét kell vágni): minden diák kapjon egy véletlenszerű "Ha" vagy "Akkor" kártyát. Kérd meg a diákokat, hogy keressék meg az összetartozó kártyákat.
2. Oszd a diákokat 5-6 fős csoportokba, kapják meg a szétvágott Ha és Akkor kártyákat. A feladatuk az, hogy illesszék őket össze.

Megjegyzések speciális igényű tanulók támogatásához: Dolgozhatsz kevesebb HA és AKKOR kártyával (5-6 darab), a feladat végén pedig megkérheted a diákokat, hogy ragasszák össze őket, majd olvassák fel hangosan.

Tanári jegyzet: A gyermekvédelmi szabályzat, a jelzési folyamatok iskolánként különbözőek lehetnek, ezért kérjük, alaposan olvasd át az 1. mellékletet, hogy megfelelj az iskolád belső szabályozásának. Ha úgy érzed, hogy valamelyik kijelentés a Te iskoládra nem igaz, akkor azt hagyd ki a gyakorlatból. Az üres kártyák felhasználásával Te is készíthetsz olyan kártyákat, amelyek megfelelnek az iskolák gyakorlatának.

Kérd meg a párosokat, vagy a kiscsoportokat, hogy mondják el, hogyan illesztették össze a mondatokat, miért azt a megoldást választották. Beszéljétek meg a problémás kérdéseket.

Mondd el, hogy az iskolákban hogyan kezelitek azokat az eseteket, amikor valaki segítséget kér. Ha van gyermekvédelmi felelős, hol lehet őt megtalálni?

Záró gyakorlat

🕒 5 mins

Minden diáknak adj egy példányt a 3. mellékletből. Töltsék ki a diákok az A. részt és beszéljétek meg közösen.

A B részhez kérj ötleteket, illetve kérdezz rá, hogy jó információk maradtak-e meg bennük a jelentési folyamatról, nevekről.

Vágjátok ketté a papírt: Az A részt gyűjtsd be, később megoszthatod a tantestület többi tagjával, és felhasználhatjátok a jelentési folyamat javítására. A B részt a diákok tartsák meg, hogy később is tudják, kihez tudnak fordulni segítségért.

További lehetséges feladat: Az A rész kérdéseit közösen is megbeszélhetitek és ötleteket gyűjthettek. A B részt el lehet készíteni plakát formájában és kirakhatjátok az iskolában.

Szerepjáték #1

barátjáért.

Karakter 1: Egy tanár vagy, akit megkeres egy diákja azért, hogy elmesélje egy barátja problémáját. Ez a barát szexuális tartalmú üzeneteket kap, felhívásokat különböző szexuális tevékenységekre olyanoktól, akik szintén az iskolába járnak. A diák aggódik a barátjáért.

Cél: Tudd meg, kiről van szó, és győzd meg Karakter 2-t, hogy sem ő, sem a barátja nem kerül rossz helyzetbe azért, mert segítséget kér. Tudd meg, miért nem a másik diák kér segítséget.

! Gondold át:
! Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#1

segítened kell, de nem akarsz bajba kerülni.

Karakter 2: A barátja vagy valakinek, akit zaklatnak. Próbáltad meggyőzni, hogy szóljon egy felnőttnek, de nem akar. Ez a másik diák mostanában szexuális tartalmú üzeneteket kap, sőt felhívásokat különböző szexuális tevékenységekre olyanoktól, akik szintén az iskolába járnak. Úgy érzed, segítened kell, de nem akarsz bajba kerülni.

Cél: Szerezz információt arról, hogy mit mondhatnál a barátodnak anélkül, hogy megmondanád, hogy ki ő.

! Gondold át:
! Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#2

Objective: Győzd meg Karakter 2-t, hogy tenni kell valamit. Szerinted jelteni kellene a közösségi oldalon, de a barátod fél, hogy kiderül, hogy ő jelentette.

! Gondold át:
! Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Karakter 1: Karakter 2 egyik barátja vagy. Éppen náluk vagytok, a közösségi oldalakat nézegetitek, és azt látod, hogy valaki célzásokat tesz a barátodra. Azt írja, hogy "bármire kapható", "bármivel lefeszik".

szól.

Karakter 2: Otthon vagy egy barátoddal, a közösségi oldalakat nézegetitek, és azt látod, hogy valaki célzásokat tesz rád. Azt írja, hogy "bármire kapható vagy", "bármivel lefekszel". Bár nem írja ki teljesen a nevedet, biztos vagy benne, hogy rólad szól.

Objective: Győzd meg a barátod, hogy NE jelentsétek az esetet, és ne szóljatok róla senkinek. Lehet, hogy mégis tévedtek, vagy ha mégsem, akkor is rájönnek, hogy Te jelentetted.

! Gondold át:
! Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#3

Karakter 1: Egy fiatal vagy. Egy csoportos beszélgetésben előkerül egy meztelen kép. Szerinted nem kellene továbbbosztani, de a többiek nem értenek egyet veled, és kigúnyolnak. Azt gondolod, hogy szólni kellene egy felnőttnek, de nem akarsz, hogy a barátaid besúgónak tartsanak. Azt gondolod, lehet, hogy Karakter 2 egyetért veled.

Cél: Győzd meg Karakter 2-t, hogy szóljatok egy felnőttnek. Még nem vagy biztos benne, hogy kinek, de talán annak a tanárnak elmondhatnátok, akivel jóban vagytok.

! Gondold át:
Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#3

Karakter 2: Egy fiatal vagy. Egy csoportos beszélgetésben előkerül egy meztelen kép. Látod, hogy Karakter 1 szerint nem kellene továbbbosztani, de a többiek nem értenek egyet vele, és kigúnyolják. Nem osztod tovább, de nem állsz ki Karakter 1 mellett sem, aki szólni akar egy felnőttnek, mert nem akarsz, hogy besúgónak tartsanak. Nem vagy biztos abban, hogy szólni kell-e egy felnőttnek, mert valamit hallottál arról, hogy az ilyen fotók megosztása törvénytelen.

Cél: Győzd meg Karakter 1-et, hogy ne szóljatok senkinek.

! Gondold át:
Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#4

Karakter 1: Egy fiatal vagy. Épp otthon vagy, amikor a testvéred mutat egy oldalt, ahol az egész osztályod, téged is beleértve, rangsorolva van, hogy ki, mennyire szexi. Nagyon zavarba jössz, mert a rólad szóló fotón emojik, meg mindenféle kínos feliratok vannak. A testvéred szerint szólni kellene a születeknek, de te félsz megmutatni nekik az oldalt.

Cél: Győzd meg Karakter 2-t, hogy ne szóljatok a születeknek.

! Gondold át:
Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#4

Karakter 2: Egy fiatal vagy. Találsz egy oldalt, ahol a testvéred osztálya, őt is beleértve, rangsorolva van, hogy ki, mennyire szexi. A testvéredről szóló fotón emojik, meg mindenféle kínos feliratok vannak. Megmutatod a testvérednek, és úgy gondolod, szólni kéne a születeknek.

Cél: Győzd meg a testvéredet, hogy szóljatok az oldalról a születeknek. Magyarázd el neki, hogy szerinted tudniuk kell róla, és biztosan tudnak segíteni.

! Gondold át:
Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#5

Karakter 1: Egy fiatal vagy. Az exed azzal fenyeget, hogy megosztja egy meztelen képedet, és mindenféleképpen fogják pletykálni rólad. Ha el akarod ezt kerülni, fizetned kell. Az anyukád/apukád látja Rajtad, hogy valami nincs rendben, és elmondod neki,

mi történt. Nagyon segítőkész, és szólni akar a rendőrségnek, de te nem szeretnéd, mert aggósz a meztelen fotó miatt.

Cél: Győzd meg anyukád/apukád, hogy ne szóljatok a rendőrségnek.

! Gondold át:

! Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

Szerepjáték#5

Karakter 2: Az édesanyja/édesapja vagy egy fiatalnak, akit az exé fenyeget, hogy megosztja egy meztelen képét a neten, ha nem fizet. Segíteni akarsz a gyerekednek, és meg akarod védeni. Úgy érzed, ez a fenyegetés már törvénysértő, ezért

jelenteni akarod a rendőrségen.

Cél: Győzd meg a gyereked, hogy az a helyes, ha szóltok a rendőrségnek. Tudod, hogy nagyon meg van ijedve, ezért magyarázd el neki, miért van szükség a rendőrség segítségére.

! Gondold át:

! Ki vagy, hol vagy és miért vagy ott?

HA...	AKKOR...
Ha egy tanárnak jelentetted az online szexuális zaklatást, akkor neki meg kell adnia...	... az iskolai gyermekvédelmi felelős vagy az iskolapszichológus nevét és elérhetőségét.
Ha négy szemközt mondasz el valamit egy tanárnak...	... akkor nem szabad ítélnie, vagy bármilyen módon zavarba hoznia.
Ha valamit jelentesz egy tanárnak, nem mondhatja el bárkinek...	... csak azoknak, akiknek muszáj róla tudniuk, például az igazgatónak, a gyermekvédelmi felelősnek, vagy a szülőnek – ez attól függ, mi az eset.
Ha aggódsz amiatt, hogy a barátaid vagy az osztálytársaid megtudják, hogy jelentettél egy esetet...	...akkor beszélj erről egy felnőttnek, akiben megbízol. Ha nem is tudja garantálni, hogy a többiek nem találják ki, hogy te szóltál, akkor is tud segíteni a helyzet kezelésében.
Ha attól tartasz, hogy téged fognak hibáztatni...	...akkor se állj el attól, hogy jelentsd az esetet. Azzal, hogy beszélsz róla, hozzájárulsz ahhoz, hogy a helyzet megoldódjon.
Ha az iskolának kapcsolatba kell lépnie a szüleiddel az általad jelentett eset miatt...	...akkor előtte meg kell veled beszélniük, hogy miért szükséges ez.
Ha az iskola törvénysértést észlel...	...akkor kötelesek értesíteni a rendőrséget. A rendőrségnek beszélnie kell az érintettekkel. A diákoknak joguk van azt kérni, hogy egy másik felnőtt is jelen legyen ezen a beszélgetésen.
Ha jelentesz valamit egy tanárnak...	...akkor neki komolyan kell téged vennie, támogatnia kell téged és vigyáznia kell a biztonságodra.
Ha valami olyat szeretnél jelenteni, ami nem az iskolában történt, vagy az érintettek nem a Te iskoládba járnak...	...akkor is jelentheted az esetet egy tanárodnak.
Ha valami olyat szeretnél jelenteni, ami nagyon személyes...	...akkor sem szabad, hogy elítéljenek. A tanároknak az a célja, hogy biztonságban legyél, és segítsenek abban, hogy túljuss egy nehéz helyzeten.
Ha egy meztelen fotóról jelentesz egy tanárnak...	...akkor sem kell a fotót neki megmutatni. A legtöbb esetben a fotót senkinek nem kell megnéznie az iskolából. Van, amikor ez mégis elkerülhetetlen: <ul style="list-style-type: none"> • Ha ezzel megelőzhető, hogy valakinek további károkat okozzanak. • Ha ezzel valakinek (gyereknek vagy a szüleinek) segíteni lehet abban, hogy jelenteni tudják az esetet. • Ha a fotó az iskolai hálózaton, vagy egy iskolai gépen található.
Ha egy weboldalon, egy applikáción keresztül, vagy egy játékban jelentesz egy esetet...	...akkor is érdemes az iskolában szólni. Tudnak segíteni Neked abban, hogy jobban érezd magad, és tanácsokkal is el tudnak látni.
Ha attól tartasz, hogy egy tanár nem fogja megérteni a helyzetet...	...ne felejtse el, hogy a tanároknak feladata, hogy segítsenek Neked. Mindent meg kell tenniük azért, hogy megértsék a helyzetet, amiben vagy.
Ha valami már felkerült a netre...	...akkor is hasznos jelenteni, és elmondani, hogy hogyan érzed magad.

IF...	THEN...

Írj le egy jó dolgot azzal kapcsolatban, ahogy az iskolád támogathatja azokat a diákokat, akik jelentenek egy esetet:

Mi segítené Neked, mitől éreznéd magad elég magabiztosnak ahhoz, hogy jelents egy esetet az iskolában?

Ha úgy érzem, jelentenem kell egy online szexuális zaklatás esetet az iskolában, ezt fogom tenni:

Ha úgy érzem,
beszélnem kell az
iskolában valamiről, ami
online történik, akkor
Őt fogom keresni:

Itt találok:

A gyermekvédelmi felelős
beszél majd velem a
problémámról, és a
félelmeimről. Valószínűleg
a szüleimmel is beszélni
fog, és segít abban is, hogy
én is beszélni tudjak velük.
Közösen keresünk megoldást.

Ez a felnőtt feljegyzi majd,
amit mondtam. Ha neki további
segítség kell, akkor:

-hez fordul, aki az iskolánk gyermekvédelmi
felelőse.

Ha további segítségre van szükség, vagy
törvénysértés lehetősége merült fel, a
gyermekvédelmi felelősnek kapcsolatba kell
lépnie a gyermekvédelmi szervekkel vagy a
rendőrséggel. Az iskola mindig mellettem
áll majd ezekben a helyzetekben.

PROJECT
deSHAME

deshame.eu

© 2018 Project deSHAME

(Childnet, Save the Children Denmark,
Kék Vonal, UCLan). All rights reserved.

Ne Hagyd
Szó Nélkül!

Lépjünk
Fel Együtt!

Állítsuk meg az online szexuális zaklatást.